

Turvallisemman tilan toimintatapa opiskeluhyvinvoinnin tukena

Sosiaalipedagogiikan päivät 14.3.2024
Ruut Kaukinen, lehtori Haaga-Helia ammatillinen
opettajakorkeakoulu

TURVALLISTA OLLA

- 1 Annamme jokaisen määritellä itse oman identiteettinsä ja kunnioitamme koskemattomuutta
- 2 Tiedostamme oletuksiamme ja tunnistamme etuoikeutemme ja velvollisuutemme

TURVALLISTA OSALLISTUA

- 3 Kohtaamme arvostamalla ja välittämällä
- 4 Tulkitsemme tilanteita hyvän tarkoituksen periaatteen mukaisesti

TURVALLISTA OPPIA

- 5 Tutkimme yhdessä turvallisemman tilan periaatteita ja yhdenvertaisuuden toteutumista
- 6 Tuemme toistemme oppimista

Mikä turvallisemman tilan periaatteista puhuttelee sinua erityisesti tänään?

- Mieti hetki tykönäsi, mikä tuntuu tänään sinulle erityisen tärkeältä ja miksi?

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

SOLE – Soljuvat opinnot lähtevät elämänhallinnasta
OKM rahoitteinen hanke 2021-2023

<https://www.haaga-helia.fi/fi/hankkeet/sole-soljuvat-opinnot-lahtevat-elamanhallinnasta>

Ruut Kaukinen

Lehtori | Senior Lecturer

Ammatillinen opettajankoulutus | Vocational Teacher Education

Tel. +358 404887047

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu | Haaga-Helia University of Applied Sciences

Ratapihantie 13, FI-00520 Helsinki

www.haaga-helia.fi

@haagahelia | @haagaheliaamk | #haagahelia

Olemme kysymysten äärellä

- Miksi oppilaitoksessa tarvitaan turvallisemman tilan toimintatapaa?
- Miten turvallisemman tilan toimintatapaa voidaan oppilaitoksessa osallistavasti kehittää?
- Millaisia hyviä käytäntöjä meillä on toisillemme jaettavaksi ?

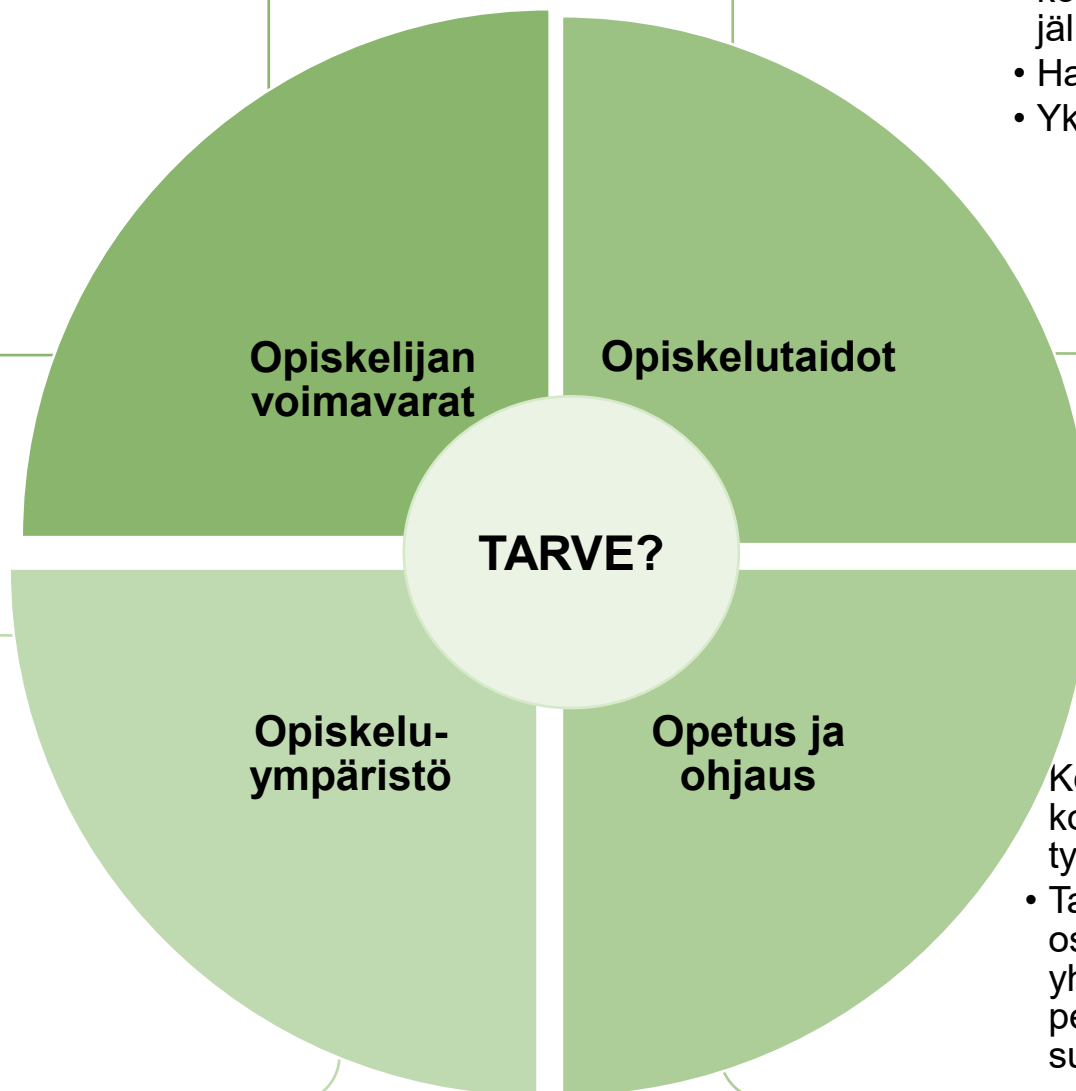

	Ohjelma
13.45	Asettautuminen yhteiseen työpajaan ja toisiimme
14.00	Turvallisemman tilan yhteisöllinen rakentuminen oppilaitoksessa – Case Turvaamo
14.20	Yhteistoiminnallista työskentelyä
15.05	Reflektointi ja laskeutuminen

- Lisääntyneet syrjintä- ja häirintätapaukset – yhteydenotot hyvinvointipalveluihin
- Yksinäisyys ja kiusaaminen lisääntynyt (KOTT 2021)
- Opiskelijoiden identiteetin määrittely ja tarve tulla kuulluksi, nähdyksi ja arvostetuksi

- Pulmia sosiaalisissa kohtaamisissa korona-ajan jälkeen
- Haasteita ryhmätyöskentelyssä
- Yksinäisyys - pudokkuus

- Vaihtelevat toimintamallit syrjintään, häirintään ja kiusaamiseen puuttumiseen
- Puuttuvat turvallisemman tilan periaatteet (KOTAMO 8)
- Opiskelijajärjestölle ulkoistettu puuttumisen prosessi

- Korkeakoulun henkilöstöä koulutetaan inklusiivisesta työskentelystä (KOTAMO 8)
- Tarve vahvistaa pedagogista osaamista osallistavasta ja yhdenvertaisuutta edistävästä pedagogiikasta (HH tayv-suunnitelma)

Turvaamon kehittämistyön taustalla olevia kysymyksiä

01

Miten oppilaitoksessa voidaan **vähentää** syrjintätapauksia ja **vahvistaa** osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuuden kokemuksia?

02

Miten turvallisemman tilan toimintatapaa voidaan oppilaitoksessa **osallistavasti** kehittää?

03

Miten restoratiivinen työote ja sovittelu voi edistää **oppilaitosyhteisön jäsenten hyvinvoinnin ja turvallisuuden kokemuksia ja opiskelijoiden opiskelukykyä?**

OPPILAITOSTURVALLISUUS – KOETTU TURVALLISUUS

Fyysinen turvallisuus:

Turvalliset ja terveet tilat, fyysinen esteettömyys, Oikeus fyysiseen koskemattomuuteen

Emotionaalinen ja psyykkinen turvallisuus:

Oikeus olla psyykkisesti ja emotionaalisesti turvallisessa ympäristössä, saada tukea ja kokea, että voi turvallisesti ilmaista itseään ja tunteitaan.

Psykologinen turvallisuus yhteisössä

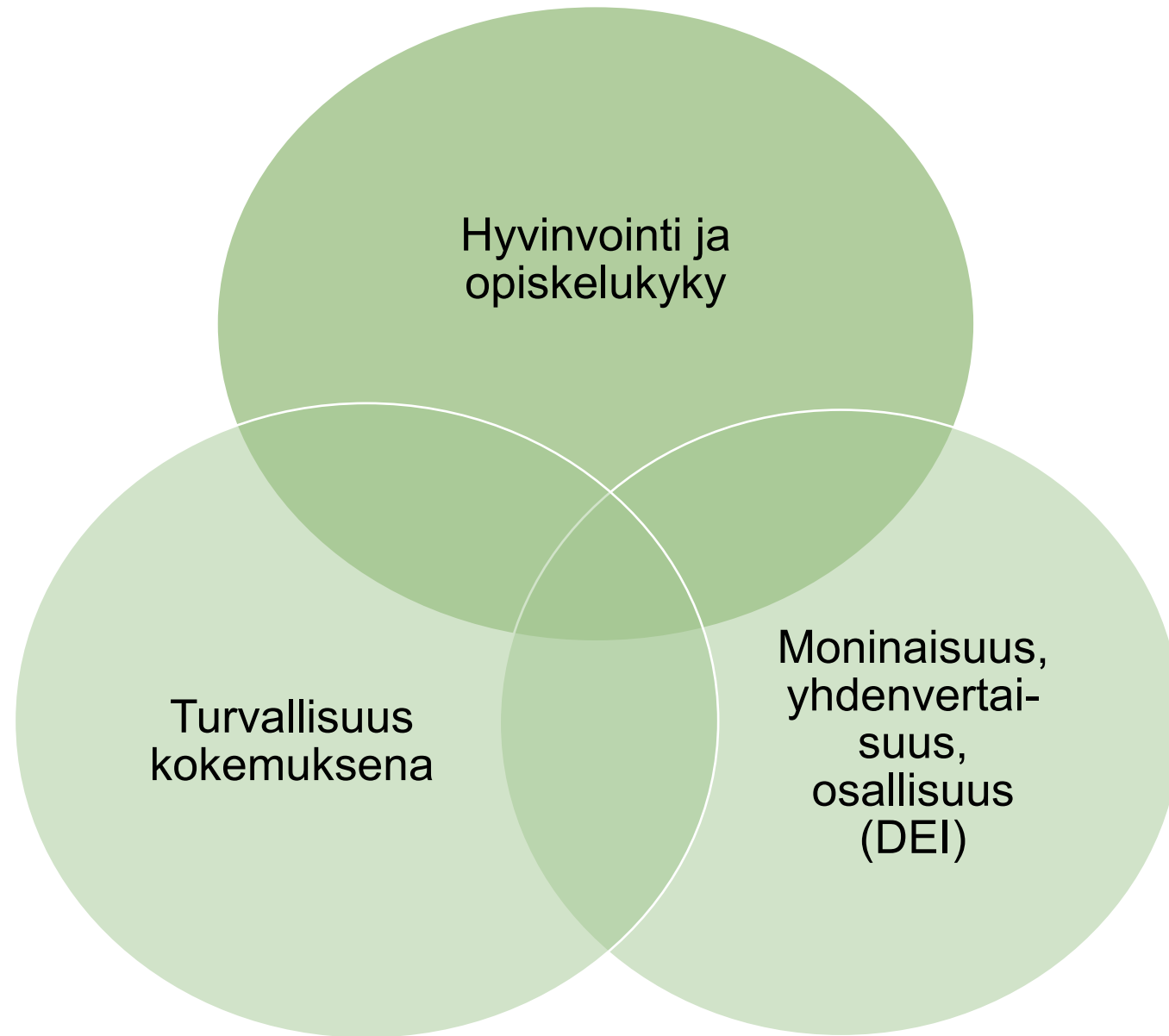
TURVALLISEMMAN TILAN
TOIMINTATAPA

Sosiaalinen turvallisuus:

Osallisuuden kokemus yhteisön jäsenenä ja mahdollisuudet vuorovaikutukseen.

Pedagoginen turvallisuus:

Tukea antava ja rohkaiseva opetus ja ohjaus. Kaikkien oppimista mahdollistavat pedagogiset ratkaisut. Yhdenvertaisuussisällöt opetuksessa.

”Turvaamossa turvallisempi tila pitää sisällään yhteisöllisen tavoitteen rakentaa osallisuutta ja yhdenvertaisuutta vahvistavaa vuorovaikutusta ja tapaa olla toistemme kanssa psykologisesti turvallisesti.”

TURVALLISTA OLLA

TURVALLISTA OSALLISTUA

TURVALLISTA OPPIA

Turvaamo – turvallisemman tilan toimintatapa

MITEN?

”Turvallisemman tilan toimintavan kehittämisessä on alusta asti korostunut näkökulma, että kyseessä ei ole ylhäältä annettu tapa toimia vaan **yhteisön jäsenten mahdollisimman yhdenmukainen käsitys siitä, miten olemme vuorovaikutuksessa toistemme kanssa ja miten puutumme tilanteisiin, jos vuorovaikutus ei toimi.** Yhteisön jäsenten on mahdollista sitoutua yhteisiin periaatteisiin ja toimintatapoihin, jos heillä on kokemus siitä, että yhteiseen asiaan on ollut mahdollista vaikuttaa.”

Millainen turvallisemman tilan toimintatapa tuottaa opiskelijoiden hyvinvointia ja turvallisuuden kokemuksia korkeakouluyhteisössä?

Opiskelijat

- Korttikampanja kampuksilla: 184 korttia + hyvinvointitoimijoiden havainnot
- Työpajat neljällä eri koulutusalueella, neljällä eri kampuksella, tutkintokoulutuksessa ja opettajankoulutuksessa. Yhteensä työpajoihin osallistui 250 Haaga-Helian opiskelijaa.
- Opettajaopiskelijoiden pilottiryhmä

Työ- ja kehittämissryhmät, johtoryhmä

- Ohjausfoorumi
- Tutkintojohtajat
- Osaamisaluejohtajat
- Yhteistoimintaneuvottelukunta
- Työsuojelutoimikunta
- Johtoryhmä
- Opiskeluhyvinvointityöryhmä
- SOLE-hankkeen ohjausryhmä

DEI-asiantuntijat ja sidosryhmät

- Asiantuntijatyöpajat (3)
- HR, opiskelijajärjestö, kv-toiminta, hyvinvointipalvelut, tasa-arvo-, yhdenvertaisuus- ja saavutettavuusasiantuntijat, TKI-toiminta
- Opiskelijajärjestöjen työpaja

Verkostot

- Kokemukset aikaisemmista hankkeista (NAU, VOIMA, HALI)
- KOHO-verkosto
- Keskustelut korkeakoulujen DEI-asiantuntijoiden kanssa
- Keskustelut yhdenvertaisuusvaltuutetun kanssa

Nostoja kehittämismenetelmien tuottamasta aineistosta - opiskelijat

Inklusiivinen ilmapiiri

”Mahdollisuus tuoda mielipiteensä esiin anonyymisti myös aroista asioista, joista ei välttämättä aina uskalla kertoa”

”Voisi olla ihan vaan oma itsensä ilman, että oletetaan et me kaikki ollaan samanlaisia”

Selkeät turvallisemman tilan periaatteet ja toimintaohjeet

” Selkeät turvallisemman tilan periaatteet näkyville jokaisella tunnilla ja ne käytäisiin opettajan toimesta yhdessä läpi.”

”Palautekanava ja nimetty yhdenvertaisuusvastaava tai syrjintäyhdyshenkilö, jonka yhteystiedot helposti löydettävissä.”

Monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja osallisuuden käsittely opintojen sisällössä

”Enemmän luentoja monimuotoisuudesta, ihmisoikeuksista, syrjinnästä sekä rasismista. Olisi turvallisempi olo, jos ihmiset oppisivat näistä asioita enemmän, sillä silloin arvostus näkyisi myös vuorovaikutuksessa.”

Nostoja kehittämismenetelmien tuottamasta aineistosta – opettajaopiskelijoiden pilotti

Merkitys osallisuuden kokemuksissa

"Turvallisen tilan periaatteet ovat luoneet hyvän, vahvan rakenteen. Oppiminen turvallista ja oppimista tapahtuu helpommin turvallisessa, hyväksyvässä ilmapiirissä. Aloitukseen panostettiin ja se varmaan kantaa nyt hedelmää hyvänä oppimisilmapiirinä- ja ympäristönä." (rakenteet, prosessit)

"Mielestäni yhteisössämme on ollut hyvä fiilis ja turvallinen tunne kokeilla asioita ja mennä omalle epämukavuus alueelle, mikä on oppimisen kannalta arvokasta." (toimijuus)

"Olen itse saanut olla ryhmässä omana itsenäni heikkouksieni ja vahvuuksieni mukaisesti. Koen kuuluvani tähän yhteisöön ja olevani arvokas yhteisön jäsen. Ihanaa on ollut huomata, että meistä on tullut yhteen hiileen puhaltava porukka, jolla on myös hauskaa keskenään. Se auttaa osaltaan jaksamaan myös tässä prosessissa, joka ei ole mikään ihan kevyt kokonaisuus töiden ohella tehtäväksi." (kuuluvuus).

Nostoja kehittämismenetelmien tuottamasta aineistosta – henkilöstö

Yhteiset prosessit

” Selkeät prosessit ja vastuut luovat turvallisuutta opiskelijoille ja henkilöstölle”

”Ohjauksen näkökulmasta olisi hyvä käsitellä jo heti opintojen alussa ja jokaisella opintojaksolla käsiteltäisiin turvallisemman tilan periaatteet”

Henkilöstökoulutus

”...koulutusta henkilöstölle. Ensin perusteet ja sitten jatkoa, jotta esihenkilöidenkin kompetenssi hoitaa näitä tilanteista kehittyä”

Turvaamo – turvallisemman tilan toimintatapa

MALLINNUS

Haaga-Helian arvot:

rohkeus, vastuullisuus,
yhdessä tekeminen,
avoimuus, arvostus

Turvaamon missio ja visio:

Haaga-Helia on moninaisuutta arvostava, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävä korkeakoulu yhteisö

Haaga-Heliassa välitetään yhteisön jäsenten hyvinvoinnista ja yhdenvertaisista mahdollisuuksista opiskella ja työskennellä turvallisessa korkeakoulu yhteisössä

Turvaamon organisoituminen pedagogisen toiminnan, opiskeluhyvinvointityön, vastuullisuuden ja HR:n rajapinnoilla

- Responsible Haaga-Helia
- Turvaamon vastaava sovittelija (opiskelijoiden osalta)
- Turvaamon sovittelijat kampuksilla (opiskelijoiden osalta)
- HH:n häirintäyhdyshenkilö (henkilöstön osalta)

Reaktiivinen toimintatapa

Syrjintään, kiusaamiseen ja häirintään puuttumisen käytänteet

- ilmoitus- ja sovittelumalli koetusta tai havaitusta epäasiallisesta kohtelusta ilmoittamiseen (opiskelija/opiskelija, opiskelija/henkilökunta, henkilöstön välinen)
- sovitteluprosessi

Proaktiivinen toimintatapa

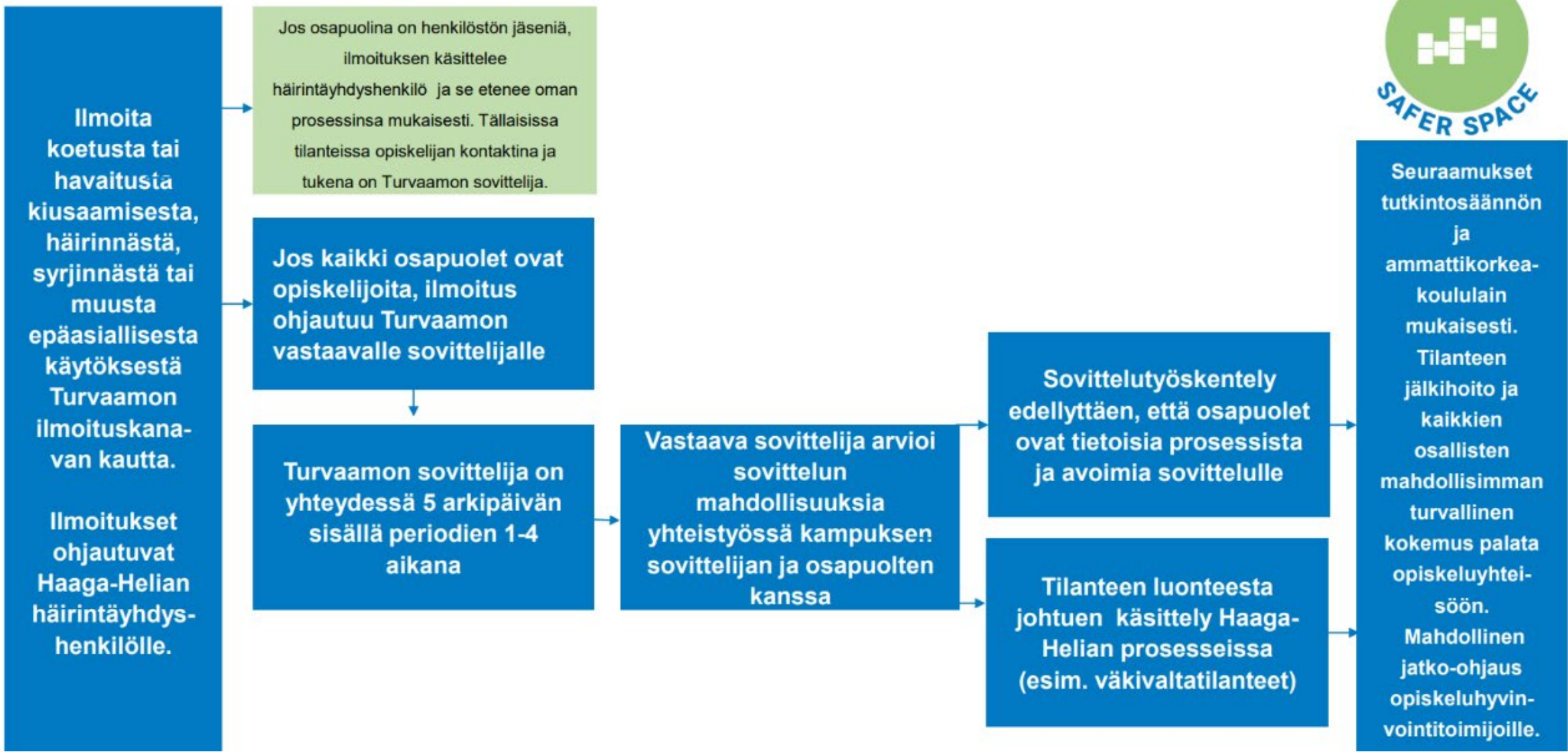
Hyvinvoivan korkeakoulu yhteisön ja turvallisuuden kokemuksen edistäminen

- Turvallisemman tilan periaatteet ja niiden näkyminen opetuksessa ja ohjauksessa
- yhdenvertaisuus opintojaksojen sisällöissä ja pedagogisissa ratkaisuissa, yhdenvertaisuus työelämä taitona
- opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen kehittäminen osallisuutta mahdollistavasta pedagogiikasta ja akuuteissa tilanteissa toimimisesta

[Turvaamon www-sivu](#)

Proaktiivista toimintaa

Rakenteet ja prosessit

- Turvaamo osa sosiaalisen vastuullisuuden lupausta - perehdytys
- Turvaamon vastaava sovittelija, häirintäyhdyshenkilö ja kampusten sovittelijat – jatkuvaa kehittämistä, työhajausta, jalkauttamista kampuksille TIIMI
- Hyvinvointiminnan alla (Opiskeluhyvinvointityöryhmä ja HR hyvinvointi ja tasa-arvo ja yhdenvertaisuus),

 hakee vielä paikkaansa

Opintojaksot

- Turvallisemman tilan periaatteiden käsittelylle, ryhmäytymiselle ja ryhmäprosesseista keskustelulle AIKAA opintojakson alussa – jalkauttaminen käynnissä
- Valmiit aloituskalvot
- Verkkoympäristöissä taustakuvat

Ohjaus ja hyvinvointi

- Hyvinvointitoimijoiden säännölliset kampusvierailut ja hyvinvointikirjeet, keskeisenä teemana Turvaamoon liittyvät teemat
- Haalarimerkit, tarrat
- Opinto-ohjaajien ja hyvinvointitoimijoiden restoratiivinen työote

Pedagoginen osaaminen – tähän fokus seuraavaksi!

- Osaamisen vahvistaminen inklusiivisesta pedagogiikasta

[Haaga-Helian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2024-2026](#)

Turvallisemman tilan periaatteet Haaga-Heliassa

<https://bit.ly/safertogetherFI>

Hyviä käytänteitä pohtimassa ja jakamassa

Helmien hiontaa – yhteistä jakamista

1. Tavoitteena on tunnistaa omassa toimintaympäristössäsi olevia

- parhaita käytänteitä, testattuja ideoita, ratkaisuja - “helmiä” opiskelijoiden/osallistujien turvallisuuden kokemuksen ja hyvinvoinnin edistämiseksi
- mahdollisuuksia hioa uusia ”helmiä”, kehittää tarvittavia käytänteitä

2. Tavoitteena on jakaa ja kannustaa!

Helmien hiontaa – yhteistä jakamista

1. VAIHE

- Mieti hetki yksin, mitä hyviä käytänteitä sinulle tulee mieleen toimintaympäristöstäsi. Entä mitä pitäisi kehittää? Tee muutama muistiinpano.
- Valmistaudu jakamaan kollegoille vähintään yksi arvokas helmi ja yksi ajatus helmeksi työstettävästä teemasta/käytänteestä.

Helmien hiontaa – yhteistä jakamista

2. VAIHE, 15min.

- Jakakaa hyvät käytänteet ja kehittämisen kohteet pienryhmässä.
- Valitkaa keskustelustanne 1-2 helmeä, jotka on mielestänne olennaista jakaa myös muille.

Helminauha – mitä vien työpajasta mukamani!

Turvaamo käsitleviä julkaisuja

Kaukinen, R. Turvaamo – Turvallisemman tilan toimintatapa opiskelijoiden hyvinvoinnin tukena.

Kaukinen, Ruut. 2023. Yhteisvoima kannattelee turvallista ja osallistavaa toimintakulttuuria. eSignals

Kaukinen, Ruut ja Alanko-Turunen, M. 2022 Turvallisemman oppimistilan yhteisöllinen rakentuminen ammatillisessa opettajakoulutuksessa. eSignal

Kaukinen, R. 2023. Turvallisempi tila tehdään yhdessä – yhteiskehittämisen prosessi Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa. eSignals.

Kaukinen, R. 2023. Turvallista olla – Turvallisemman tilan toimintatapa mahdollistaa turvallisuuden tunteen. eSignals.

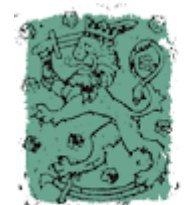
Kaukinen, R. 2023. Turvallista osallistua – Turvallisemman tilan toimintatapa tukee vuorovaikutusta ja sosiaalisen turvallisuuden kokemusta. eSignals

Kaukinen, R. 2023. eSignals. Turvallista oppia – Pedagoginen turvallisuus syntyy opettajan valinnoista

Kaukinen, R. ja M. Alanko-Turunen 2022. Turvallisemman oppistilan yhteisöllinen rakentuminen ammatillisessa opettajakoulutuksessa. eSignals Pro. URN <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022121671993>

Turvaamo – Turvallisemman tilan toimintatapa -verkkosivusto.

Kehittämistyö on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa SOLE-hankkeessa 2022-2023

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö